

CUMHURİYETÇİ PARTİ VE DEMOKRAT PARTİ'Yİ ABD SİYASAL SİSTEMİNDE AYRIŞTIRAN BEŞ TEMEL KONU

Oğuzhan MANİOĞLU¹

Öz: Amerika Birleşik Devletleri siyasi parti sisteminde birçok parti Başkanlık yarışında olsalar dahi, temelde iki büyük parti olan Cumhuriyetçi Parti ve Demokrat Parti kıyasıyla rekabet içerisindedirler. Bu partiler, tarihsel süreçte ve günümüzde bazı siyasi konular üzerine farklı bakış açıları geliştirmişlerdir. Bu çalışma, yarış içerisindeki bu iki partinin ayırdığı beş önemli siyasi ihtilaf konusunu incelemektedir.

Anahtar Kelimeler: *Amerika Birleşik Devletleri Siyasal Sistemi, ABD, Cumhuriyetçi Parti, Demokrat Parti.*

Article Category: Political Science

Date of Submission: 29.12.2020

Date of Acceptance: 05.02.2021

---

¹ Doktora Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Programı.
Email: oguzhanmanioglu@gmail.com.
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9475-2307>.

FIVE FUNDAMENTAL ISSUES THAT DIFFERENTIATE THE REPUBLICAN PARTY AND THE DEMOCRATIC PARTY IN THE U.S. POLITICAL SYSTEM

Abstract: In the political party system of the United States, eventhough there are many parties that are in the race for the Presidency, mainly the two major parties, the Republican Party and the Democratic Party, are in fierce competition. These parties have developed different perspectives over some political issues in the historical process and today. This study examines five major political issues in which these two parties differentiate from each other.

Keywords: *American Political System, United States, Republican Party, Democratic Party.*

Giriş

Amerika Birleşik Devletleri'nde, farklı toplumsal görüşlere sahip siyasi partilerin fikirsel düzeydeki gelişmesi ve kurumsallaşması, Amerikan Bağımsızlık Savaşı (1775-1783) sonrasında yaşanan Amerikan İç Savaşı (1861-1865) zamanında gerçekleşmiştir. Bu gelişmelerle birlikte, ABD'nin kuruluşundan itibaren farklı iktisadi çıkarlara sahip sosyal grupların/sınıfların çatışması sonucunda, temelde iki büyük ve köklü siyasi parti ortaya çıkmıştır. Bu iki partide öne çıkan isimler ise; federalist Alexander Hamilton ve federalizm karşıtı Thomas Jefferson olmuştur.² Bu isimlerden Alexander Hamilton sıkı bir birliği ve güçlü merkezi federal hükümeti benimsemekteyken, Thomas Jefferson ise daha geniş ve serbest bir demokrasi anlayışının temsilcisiydi. Halkın sahip olduğu hareket alanını sınırlamak isteyen ve daha sıkı bir birliği savunan parti “*Federal Parti*” (*Federalist Party*) olurken, kendisini hürriyetin savunucusu olarak niteleyen diğer parti de “*Cumhuriyetçi Parti*” (*Republican Party* veya *GOP-Grand Old Party*) adıyla siyasi arenada kendisine yer edindi. Alexander Hamilton'ın liderliğini üstlendiği Federalistler, Bağımsızlık Savaşı sonrasında zenginleşen ticaret burjuvazisinin çıkarlarını güçlendirecek siyasi adımlar atarken, Thomas Jefferson'ın liderliğini yaptığı anti-federalistler de güçlenen kapitalizm ve bankerlere karşı çiftçiyi, orta ve alt sınıfı savunan bir siyasi yol haritası izliyordu.³

Bu iki siyasi grup/parti, ilk olarak oy hakkının genişletilmesi konusunda fikir ayrılığına düşmüşlerdir. Sonraki süreçlerde de, günümüze gelene dek, bu iki köklü parti, çeşitli konular üzerinde birbirlerinden farklı siyasi görüşlere sahip olmuşlardır. Bu nedenle, Başkanlık sistemine dayalı olan ABD siyasi parti sistemi, Siyaset Bilimi literatüründe “*iki partili sistem*” olarak adlandırılmaktadır. Bu çalışmanın temel amacı, dünyanın en önemli demokrasilerinden biri ve uluslararası siyasette bir süpergüç olarak kabul edilen Amerika Birleşik Devletleri'deki siyasi yapı ve bu yapıda yer alan siyasi partilerin fikir ayrılığı yaşadığı temeller tartışma konularının irdelenmesidir.

1. Politik Ayrışmaları Oluşturan Temel Konular

Bu bölümde, Amerikan siyasetindeki ana akımı oluşturan bu iki büyük partinin; (1) Militarizm ve savaşa bakış, (2) Uluslararası ilişkilerde tek taraflılık ve çok taraflılık, (3) LGBT hakları, (4) Marijuana ve diğer uyuşturucu maddelere bakış ve (5) Kadın hakları konularında birbirinden farklı fikirleri ve yaklaşımları incelenecektir.

² Gökhan Göktürk (2016), “Siyasal Partilerin Doğuşu: Tarihsel ve Toplumsal Kökenleri”, *Journal of Sociological Studies*, Sayı: 54, s. 252.

³ Niyazi Berkes (1946), *Siyasi Partiler*, İstanbul: Yurt ve Dünya Yayınları. s. 76.

1.1. Militarizm ve Savaşlara Bakış

ABD'nin geçmişten bugüne atmış olduğu dış politika adımları ve milli savunma stratejilerinde, genel olarak, Cumhuriyetçi Başkanlar birçok defa savaş kararı almış ve bu kararlar sonucunda çeşitli neticeler elde etmişken, Demokrat Başkanların da Birinci ve İkinci Dünya Savaşı, Kore Savaşı ve Vietnam Savaşı gibi önemli savaş süreçlerinde karar alıcı konumları olmuştur. Örneğin, Cumhuriyetçiler, Woodrow Wilson'ın 1917 yılındaki kararıyla ABD'nin Birinci Dünya Savaşı'na girmesini desteklemişlerdir. Demokrat Harry Truman ise, bir ülke ve halk üzerinde (Japonya) nükleer bomba (atom bombası) kullanan tek dünya lideri olmuştur. Cumhuriyetçi Ronald Reagan döneminde, ABD dış politikasında önemli bir olay olarak tarihe geçen Grenada'nın istilası vakası yaşanmıştır. Bu istila ile beraber Grenada'daki komünist rejim yok edilmiş ve bu olay, ABD'nin Vietnam Savaşı sonrasında yaşanan en önemli askeri girişimi olarak tarihe geçmiştir.⁴ Buradan hareketle, her iki partinin çeşitli dönemlerde birbirlerinden farklı derecelerde militarist hareketlere ve askeri müdahalecilığe destek eğilimini bünyesinde barındırdığı ve zamanı geldiğinde bunu meydana çıkardığı görülmektedir.

2008 Başkanlık seçiminde, ABD'yi üstüste iki dönem ve 8 yıl yönetecek olan Demokrat aday Barack Obama galip gelmiştir. Barack Obama dönemi, önceki Cumhuriyetçi Başkan George W. Bush dönemi ile (2001-2009) kesişme ve çatışma alanlarını birlikte bünyesinde barındırmıştır. George W. Bush ve Barack Obama dönemlerinde, ABD'nin Afganistan üzerinde yürütmüş olduğu politikalar tercihten ziyade fayda merkezli olmuştur. Obama yönetimi, Afganistan stratejisi bağlamında George W. Bush döneminin devamı gibi olsa da, bu dönemde Amerikan stratejisinin başarıya ulaşması için daha farklı bir yol izlenmiştir. Yalnızca güvenlik temelli politikalarla başarıya ulaşılamayacağını anlaşılmaya başlandı, Afganistan'da sivil kapasite artırılarak, yerel unsurları kendi yaşam alanlarını kontrol etme becerisine sahip ve ülkesinin geleceğinde söz sahibi olabilen ortaklar konumuna getirmek amaçlanmıştır.⁵ Bu amaç dahilinde, bölge ülkelerinin de çözüm sürecine katılması için gayret gösterilmiştir. Buradan hareketle, Barack Obama yönetiminin Afganistan konusunda George W. Bush yönetimi ile benzer bazı yönleri olduğu anlaşılrsa da, Obama yönetiminin daha farklı yöntemler de benimsediği görülmüştür.

---

⁴ Andrew Glass (2017), "United States invades Grenada, Oct. 25, 1983", *Politico*, 25.10.2017, Erişim Tarihi: 21.03.2020, Erişim Adresi: <https://www.politico.com/story/2017/10/25/united-states-invades-grenada-oct-25-1983-244072>.

⁵ *The Hill*, "Full text of President Obama's Afghanistan strategy speech", Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://thehill.com/full-text-president-obamas-afghanistan-strategy-speech>.

Cumhuriyetçi Parti, 2011 yılında Suriye’de patlak vermiş olan Arap Baharı olaylarına karşı alınacak tavır konusunda ise bölünmeler yaşamıştır. Bazı Cumhuriyetçiler, Libya’daki askeri müdahaleyi desteklerken, bazıları ise bu konuda müdahale karşıtı bir tutum takınmıştır.⁶ Aynı dönemde İran’ın nükleer programı sebebiyle yaptırımların getirilmesi ise, hem Cumhuriyetçiler, hem de Demokratlar tarafından desteklenmiş; ancak Cumhuriyetçilerin 2016 yılı seçimlerindeki Başkan adayı olan Donald Trump ve destekçileri, bu yaptırımları İran’ın nükleer tesislerinin daha sık denetlenmesi koşuluyla kaldırmış olan Barack Obama yönetiminin 2015 yılında yaptığı İran Nükleer Antlaşması’na (JCPOA) karşı çıkmışlardır.⁷ Ayrıca, Obama döneminde, bir diğer önemli konu olan ABD-Rusya ilişkileri de dalgalı bir seyir izlemiştir. Bunun sebebi ise, Washington ve Moskova yönetimlerinin Suriye’nin kimyasal silahlarının imhası, İran’ın nükleer programının sınırlandırılması ile beraber Ukrayna Sorunu ve Suriye konularında yaşadıkları görüş ayrılıkları olmuştur.

2016 seçimlerinden zaferle çıkan Cumhuriyetçi Başkan Donald Trump, göreve gelmesiyle birlikte gerçekleştirmiş olduğu kabine tercihlerinden ötürü dikkatleri üzerine çekmiştir. Bunun sebebi, Donald Trump’ın tercihlerinin büyük çoğunluğunun emekli yüksek rütbeye sahip subaylardan (askerlerden) oluşuyor olmasıydı.⁸ Elbette, bu hâl, ABD’de militarizm tartışmalarının hararetli şekilde yapılmasına sebebiyet vermiştir. Aslında, ABD tarihinde emekli askerlerin siyaset arenasında yer alması bir ilk olmamıştır. Nitekim ABD’nin kurucu babalarından olan George Washington, Amerikan Bağımsızlık Savaşı’nda görev yapmış bir General idi. Akabinde, yeni kurulan devletin ilk lideri olarak da 8 sene boyunca yönetim kademesinde bulunmuştu. Bir başka örnek, Birlik Güçleri’ni komuta eden General olarak Amerika İç Savaşı’nı bitiren Ulysses S. Grant’in ABD Başkanı seçilmesi ve iki dönem görevde kalmasıdır. Bunun yanında, Nazilere karşı İkinci Dünya Savaşı’nda müttefiklerin kazanmış olduğu zaferin inşa sürecinde yer alan Amerikalı General George C. Marshall⁹, siyasete büyük bir nefret duyduğunu belirtmesine rağmen, ülkesinde İçişleri Bakanı ve Savunma Bakanı olarak görev yapmıştır. Bu noktada, ABD kamuoyunda bazı endişeler

⁶ Jonathan Allen & Seung Min Kim (2011), “Libya votes Show House divided”, *Politico*, 24.06.2011, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.politico.com/story/2011/06/libya-votes-show-house-divided-057711>.

⁷ Kelsey Davenport (2020), “Timeline of Nuclear Diplomacy With Iran”, Arms Control Association, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.armscontrol.org/factsheets/Timeline-of-Nuclear-Diplomacy-With-Iran>.

⁸ Shane Goldmacher (2016), “Why Trump is so obsessed with generals”, *Politico*, 09.12.2016, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.politico.com/story/2016/12/trump-generals-cabinet-232396>.

⁹ Forrest C. Pogue (2020), “George Catlett Marshall”, *Britannica*, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.britannica.com/biography/George-C-Marshall>.

mevcut olmuş olsa dahi, eskiden asker olan şahsiyetlerin sonraki zamanlarda siyaset içerisinde yer almasının pek çok örneği görülmekteydi. Donald Trump'ın kabine oluşturma hususunda izlediği tercih stratejisine bakıldığında, açık bir şekilde meşhur ve şahin tutumlu askeri danışmanlarla beraber basın önünde çelişkili açıklamalar yapan ve güncel siyasi duruma göre fikirlerin şekillenebildiği bir tablo ortaya çıkmaktaydı. Bu durum ise, ABD'nin küresel düzende yer alan gelişmeler karşısındaki duruşunun ne olacağına dair tahmin yapılmasını güçleştirmekteydi. Ayrıca, Trump yönetimi altında Rusya ile olan ilişkilerde sergilenen tutum yumuşatılmakla beraber, Rusya'ya karşı olan yaptırımları kaldırma ve iki ülke arasında ilişkilerin geliştirilebilmesi adına Dışişleri Bakanı'nın bu alanda titizlikle seçilmesine özen gösterilmişti. Bu adımların sebebi olarak da, Çin ile Rusya arasındaki güçlü ilişkide Çin'i izole etmek düşüncesinin önemli olduğu öne sürülmüştü.¹⁰

Bir başka alan da, ABD'nin izlemiş olduğu Suriye politikasıydı. 2017 itibariyle göreve başlayan ABD Başkanı Donald Trump öncesinde, Washington, Obama döneminde 2014 yılında Kobani'de YPG unsurlarına hava desteği vermiş; bu destek ile IŞİD'le mücadele edildiği belirtilerek de, bu politika meşru gösterilmeye çalışılmıştı.¹¹ Bu strateji, adeta bir terör örgütünü destekleyerek bir diğere karşı mücadele vermektir ve bu politika Barack Obama döneminden başlayarak Donald Trump yönetiminde de devam etmiştir. Ancak Trump, Amerikan halkına Ortadoğu savaşlarından çıkma sözü verdiği için, Suriye politikasındaki neredeyse en zayıf halka kendisiydi.¹² Barack Obama ve Donald Trump, genel olarak dış müdahalelerden imtina ederek ve yalnızca kamuoyu baskısı oluşursa bu tarz müdahalelere onay veren Başkanlardı. 44. ABD Başkanı Barack Obama'nın, Libya müdahalesinde "hatalı" olduğunu söylemesi¹³ ve Suriye'ye müdahaleden kaçınmasıyla, Donald Trump'ın Afganistan, Irak ve Suriye'den çekilmek istemesi karşılaştırıldığında, iki Başkan'ın da Amerikan halkında ve dünya kamuoyunda dış müdahaleciliğe karşı derinleşen olumsuz hissiyata yanıt verme

¹⁰ Gregory Kulacki (2016), "Trump's Asia Advisors Want to Scrap the "Three Communiques" with China", *All Things Nuclear*, 07.12.2016, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://allthingsnuclear.org/gkulacki/trumps-asia-advisors-want-to-scrap-the-three-communiques-with-china>.

¹¹ Constanze Letsch (2014), "US drops weapons and ammunition to help Kurdish fighters in Kobani", *The Guardian*, 20.10.2014, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.theguardian.com/world/2014/oct/20/turkey-iraqi-kurds-kobani-isis-fighters-us-air-drops-arms>.

¹² Richard Sokolsky & Aaron Miller (2016), "Donald Trump's Middle East Promises: Can He Keep Them?", *Carnegie Endowment*, 05.12.2016, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://carnegieendowment.org/2016/12/05/donald-trump-s-middle-east-promises-can-he-keep-them-pub-66346>.

¹³ *The Guardian* (2016), "Barack Obama says Libya was "worst mistake" of his presidency", 12.04.2016, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.theguardian.com/us-news/2016/apr/12/barack-obama-says-libya-was-worst-mistake-of-his-presidency>.

uğraşı içerisinde oldukları görülmektedir. En nihayetinde, iki Başkan'ın da izlemiş oldukları politikalar, ABD iç siyasetinin dışarıya yansıyan gölgesi niteliğindedir.

Genel tabloya bakıldığında ise, militarizm ve savaşa bakış açısından askeri harcamaları ve personeli arttırmayı, geleneksel orduyu ve füze sistemlerini güçlendirmeyi hedefleyen askeri Cumhuriyetçiler ile ABD Anayasası'nın rehberliğinde daha çok diplomasi yoluyla sorunları çözmeyi amaçlayan, nükleer malzeme üretimini durdurmayı savunan, istihbarat gücünü geliştirmeyi hedefleyen, askeri eğitimin kalitesini arttırmayı, savunma sektöründeki gereksiz harcamaları azaltmayı düşünen ve askeri gücü yalnızca gerektiğinde kullanmayı, aksi durumda ise güç kullanımının düşmanlığı doğurabileceği düşüncesinde olan Demokratlar karşı karşıyadırlar. Bu nedenle, Trump döneminde Cumhuriyetçi Parti'nin yaşadığı izolasyonist dönüşüme karşın, önceki George W. Bush dönemi ve genel eğilim de düşünüldüğünde, Cumhuriyetçilerin daha şahin ve askeri müdahaleler konusunda daha istekli, Demokratların ise bu konuda daha diplomasi odaklı ve barış yanlısı oldukları söylenebilir.

1.2. Uluslararası İlişkilerde Tek Taraflılık/Çok Taraflılık

ABD'de siyasal arenada üzerinde en çok tartışılan alanlardan birisi de, bu ülkenin uluslararası politikada çok taraflılık-tek taraflılık tercihi olmuştur. Bu konuda, Demokrat Parti'nin yakın olduğu görüş, yardıma muhtaç ülkelere destekte bulunan politikaların hayata geçirilmesi görüşü olmakla beraber, Demokratların savunmuş olduğu bu politika tarzının temelinde kriz yönetimi olgusu yer almakta ve kriz yönetimi ile birlikte hedeflenen asıl amaç da, ileride meydana gelebilecek sorunların önüne bugünden set çekerek sorunların oluşmasını engellemek, ya da problemin oluşumundan sonraki sürecin başarılı bir şekilde kontrol edilerek problemin en kısa sürede ortadan kaldırılmasını sağlamaktır.¹⁴ Ayrıca, Demokratlar, Birleşmiş Milletler (BM) gibi uluslararası niteliğe sahip olan kuruluşların kendi üyelerinden gelişim noktasında sorun yaşayanlara destek olabilmesi amacıyla politikalarında reform yapmaları gerekliliğini de vurgulamaktadır. Demokratlar, küresel çapta Asya ülkeleri ile ilişkileri geliştirmenin gerekliliğine ve Afrika'daki gerçekleştirilmesi planlanan insani hedeflerin yakından takip edilmesi gerektiğine inanmaktadırlar.

Bu sürece genel çerçeveden bakıldığında, Demokratların zengin ve fakir uluslararasıındaki makasın kapanması amacıyla politikalar izlediği gözlemlenmektedir. Bu çabalar içerisinde, uluslararası kurumların önemi de yadsınamaz. En belirgin şekilde 20. yüzyılın ikinci

¹⁴ Republican Views (2018), "Democratic Views On Foreign Policy", Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.republicanviews.org/democratic-views-on-foreign-policy/>.

yarısından beri, BM, uluslararası alanda merkezde yer almaktadır.¹⁵ BM'nin merkezde yer almasının yanında, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, Demokrat Parti, 21. yüzyılın altyapısının kuvvetlendirilmesi ve dünya genelinde barış, güven ve refah ortamının sağlanabilmesi için, devletlerarası tek taraflı ve çok taraflı ilişkilerin gelişmesi gerekliliğini üzerinde durmuştur. Demokratlarca, ABD'nin BM liderliğinde mümkün olduğunca ortakları ile işbirliği yaparak çok taraflı faaliyetlerin kurulması gerekliliği üzerinde durulmuştur. ABD, bu noktada diğer ikili ilişkilerini geliştirirken, buna örnek olarak da ABD-Çin ilişkileri verilebilir. Ancak ilerleyen süreçte Cumhuriyetçi Başkan Donald Trump ile beraber bu ilişkiler zarar görmüştür.¹⁶ Demokratlar, ABD'nin Asya kıtasında yer alan ülkeler ile -özellikle Çin- ilişkiler geliştirilmesi gerekliliğine inanmıştır. Çin ile uluslararası ticaretin ekonomiye olumlu yönde katkı sağlayacağına inanan Demokratlar, aynı zamanda nükleer silahların yayılmasını önleme ve insan haklarına uyumun garanti altına alınabilmesi için de Çin ile ilişkilerin geliştirilmesi gerektiğini savunmuştur. Asya kıtasının geri kalan kısmında ise, Japonya ile sahip olunan işbirliğinin artırılması ve yeni ortaklıkların araştırılması gerekliliğini desteklerken, Cumhuriyetçi Başkan Donald Trump ise bu noktada ekonomi ve güvenlik konularında Güney Kore ile ilişkilerin sürekli halde olmasını desteklemekteydi. Bunun yanında, Trump, Hindistan ve Pakistan ile ortaklıklar kurulması için de çaba gösterilmesi gerektiğini savunmaktaydı. Ayrıca Demokratlar, Latin Amerika'da insani ve sağlık nedenlerinden ziyade yönetim endişelerinden ötürü yarımalarını arttırarak, bu ülkeler ile dostluk ilişkileri geliştirilmesini amaçlamaktadırlar.¹⁷

Cumhuriyetçi Başkan Donald Trump'ın 2016 seçimlerinden sonra göreve gelmesiyle birlikte, ABD'nin dış politika stratejisinde bazı değişiklikler gerçekleşmiştir. Donald Trump yönetiminde, ABD'nin müttefiklerine karşı artık eski dönemlerdeki gibi tüm yükün ABD'de olup, avantajlardan diğer devletlerin yararlanması devrinin son bulduğu, Trump'ın "*Önce Amerika*" (*America First*) vizyonuna bakıldığında da kolaylıkla anlaşılmaktaydı.¹⁸ Ancak

---

¹⁵ Ralph R. Goodwin & David W. Mabon & David H. Stauffer (1976), "Foreign Relations of the United States, 1950, The United Nations; The Western Hemisphere, Volume II", Office of The Historian, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://history.state.gov/historicaldocuments/frus1950v02>.

¹⁶ Hasan Aydın (2019), "Beklentiler ve gerçekler arasında Trump yönetiminin Afrika politikası", *Anadolu Ajansı*, 28.10.2019, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.aa.com.tr/tr/analiz/beklentiler-ve-gercekler-arasinda-trump-yonetiminin-afrika-politikasi/1628417>.

¹⁷ Republican Views (2015), "Democratic Views on Foreign Aid", Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.republicanviews.org/democratic-views-on-foreign-aid/>.

¹⁸ Jake Sullivan (2019), "What Donald Trump and Dick Cheney Got Wrong About", *The Atlantic*, Ocak-Şubat 2019, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.theatlantic.com/magazine/archive/2019/01/yes-america-can-still-lead-the-world/576427/>.

sorumluluk paylaşımı hususunda Trump'ın müttefiklerine yönelik söylemleri ve işbirliği konusuna her zaman sıcak bakmaması, bu alanda problemler yaşanmasına sebebiyet verebilmekteydi. Bu noktada, müttefiklere yönelik olarak alınan sorumlulukların yerine getirilmesi ya da bunun sonuçlarına katlanacaklarının ifade edilmesi anlamında, uluslararası alanda çok taraflı bir anlayıştan ziyade tek taraflı bir tutumun sergilendiği görülmekteydi. Bir başka sorun kaynağı da, Donald Trump'ın otoriter liderlere yakın durmasından ötürü, liberal taahhütlerin paylaşıldığı müttefikleri ortak hareket etmekten uzaklaştırmasıydı. Özellikle Cumhuriyetçi Başkan Trump'ın yönetime gelmesiyle birlikte, Amerikan dış politikasında çok taraflılık yaklaşımı göz ardı edilmiş ve önceki yönetimlerin imzalamış olduğu uluslararası antlaşmaların iptali ya da tekrar müzakereye açılması konusunda birlikte, uluslararası kurumlara yaklaşım değişiklik göstermiştir. Donald Trump yönetiminin “Önce Amerika” vizyonu, tek taraflı bir tutum izlendiğinin somut bir göstergesiydi. Yani Cumhuriyetçi Başkan Trump, bu vizyonu ile beraber ABD dış politikasında yeni bir strateji izlemiş ve ilk önceliğini ABD vatandaşlarının ve ABD'nin ekonomik çıkarları yörüngesinde sürdürmüştür. Bu yörünge içerisinde uluslararası sahneden diğer ülkelerle gerçekleştirilen müzakerelerin ve antlaşmaların ABD'ye ekonomik alanda ve diğer alanlarda yük olduğunu düşünerek, bu antlaşmalardan ya geri çekilmiş, ya da iptal etme yoluna gitmiştir. İran nükleer anlaşması (JCPOA), Transatlantik Yatırım ve İşbirliği Antlaşması (TTIP), Trans-Pasifik Ortaklığı (TPP), Paris İklim Sözleşmesi, Dünya Sağlık Örgütü (WHO) üyeliği gibi konular, Trump'ın ABD'yi geri çektiği sözleşme ve kurumlar olarak ilk akla gelen örneklerdendi. Dolayısıyla, önceki Demokrat Başkan Barack Obama dönemindeki çok taraflı dış politika tutumu, Cumhuriyetçi Başkan Donald Trump yönetiminde tek taraflı bir şekle bürünmüştür. Genel tabloya bakıldığında da, Cumhuriyetçilerin daha tek taraflı (Bush'ın 2003 Irak Savaşı örneği), Demokratların ise daha çok taraflı ve uluslararası hukuk temelinde politikalar geliştirdikleri görülmektedir.

1.3. LGBT Hakları

ABD'de Cumhuriyetçi Parti, sahip olduğu muhafazakâr tutumdan kaynaklı olarak, LGBT haklarına Demokrat Parti kadar açık ve yoğun şekilde destek vermemektedir. Her ne kadar Cumhuriyetçi Başkan Donald Trump, Başkan adayı olduğu süreçte LGBT hakları konusunda diğer Cumhuriyetçi Başkan adaylarına göre bu konuya daha hoşgörülü bir yaklaşım sergilemiş olsa¹⁹ ve Cumhuriyetçi Ulusal Konvansiyonu'nda kabul konuşmasında “LGBT”

¹⁹ U.S. News (2019), “Trump Tweets in Support of LGBT People to Mark Pride Month”, 31.05.2019, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.usnews.com/news/politics/articles/2019-05-31/trump-tweets-in->

terimini kullanan ilk Cumhuriyetçi Başkan adayı²⁰ olsa da, bu konuda Cumhuriyetçi Parti'nin tutumu Demokratlara kıyasla daha katıdır. Ayrıca 1999 senesinde yaptığı bir basın toplantısında, Trump, orduda görev yapan eşcinsel bireyler için “*beni rahatsız edecek bir şey yok*” şeklinde ifadeler kullanmıştır.²¹ Bu sözlerine ek olarak, ilerleyen yıllarda verdiği bir röportajda, cinsel yönelimleri nedeniyle nefret cinayetine kurban giden Matthew Shepard ve James Byrd'ın öldürülmesine yanıt olarak, Donald Trump, “*hoşgörülü bir toplum*” istediğini belirterek, cinsel yönelim konusunda ayrımcılığın yapılmaması için 1964 tarihli Sivil Haklar Kanunu'nda değişiklik yapmayı kabul etmiş²² ve özellikle Matthew Shepard Yasası olmak üzere nefret suçu mevzuatını kesin destekleyeceğini belirtmiştir.

Fakat tarihsel perspektifte değerlendirildiğinde, Cumhuriyetçiler, aynı cinsiyetten kişilerin evliliğe karşı çıkarken, hatta bu konu, 2004 yılında Cumhuriyetçi aday George W. Bush'un yeniden seçim kazanmasına yardımcı olduğuna inandığı bir yaklaşım olmuştur.²³ 2004 ve 2006 yıllarında, Cumhuriyetçi Başkan George W. Bush, homoseksüel çiftlerin evliliklerini kısıtlayacak olan Federal Evlilik Değişikliği'ni (*Federal Marriage Amendment*) tanıtmış olsa da, her iki denemede de yeterli oy çoğunluğu sağlanamadığından, bu değişiklik yürürlüğe girememiştir.²⁴ 2010'lu yıllarda ABD'nin eşcinsel evlilikleri yasallaştırma sürecinde ise, Cumhuriyetçiler, her eyaletin kendi evlilik politikasına kendisinin karar vermesine izin verilmesini desteklemiştir. Cumhuriyetçi Trump ise, 2012 yılında, Başkan adayı olmadan önce transseksüel kadınların güzellik yarışmalarından dışlanması çağrısında bulunmuş ve Jenna Talackova'nın “*Bayan ABD*” (*Miss USA*) yarışmasında yer almasına karşı çıkmıştır.²⁵ Ayrıca Cumhuriyetçi Başkan adayı Trump'ın seçim kampanyası sırasında bir seyirci Donald Trump'a eşcinsel haklarını simgeleyen gökkuşağı bayrağı sunmuş, Donald Trump da bu

---

[support-of-lgbt-people-to-mark-pride-month](#).

²⁰ *Politico* (2016), “Full text: Donald Trump 2016 RNC draft speech transcript”, 21.07.2016, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.politico.com/story/2016/07/full-transcript-donald-trump-nomination-acceptance-speech-at-rnc-225974>.

²¹ *NBC News* (2015), “Trump in 1999:”I am Very Pro-Choice”, 08.07.2015, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.nbcnews.com/meet-the-press/video/trump-in-1999-i-am-very-pro-choice-480297539914>.

²² *Advocate.com* (2015), “READ: Donald Trump's Advocate Interview Where He Defends Gays Mexicans”, 28.09.2015, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.advocate.com/election/2015/9/28/read-donald-trumps-advocate-interview-where-he-defends-gays-mexicans>.

²³ James Dao (2004), “Same-Sex Marriage Issue Key to Some G.O.P. Races”, *The New York Times*, 04.11.2004, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.nytimes.com/2004/11/04/politics/campaign/samesex-marriage-issue-key-to-some-gop-races.html>.

²⁴ *CNN* (2004), “Bush calls for ban on same-sex marriages”, 25.02.2004, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://edition.cnn.com/2004/ALLPOLITICS/02/24/elec04.prez.bush.marriage/>.

²⁵ R.T. Watson (2012), “Donald Trump overrules rejection of transgender beauty queen”, *Reuters*, 04.04.2012, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.reuters.com/article/usa-transgender-pageant-idINDEE8330220120404>.

bayrak ile kameralara poz verdikten sonra bayrağı seyirciye geri vermiştir.²⁶ Bunlar, Trump'ın eşcinsel hakları ve gay evlilikleri konusunda önceki Cumhuriyetçi Başkanlara kıyasla daha hoşgörülü olduğunun somut kanıtlarıdır. 2010 senesinde ABD'nin eşcinsel evlilikleri yasallaştırma sürecinde ise, Cumhuriyetçiler, her eyaletin kendi evlilik politikasını kararlaştırmasını önermiş olsalar da, 2016 senesinde GOP Platformu, Yargıtay'ın eşcinsel evlilikleri yasallaştırma kararını kınamıştır.²⁷ Bu kınamayla, evlilik “*bir erkek ve bir kadın birliği*” olarak tanımlanmasına rağmen, Cumhuriyetçi Başkan Donald Trump göreve geldikten sonra eşcinsel evlilik veya Obergefell/Hodges'daki Yargıtay kararına itiraz etmediğini belirterek, buna rağmen kişisel olarak geleneksel evliliği desteklediğini belirtmiştir.²⁸ Cumhuriyetçi Trump, LGBT Onur Ayı'nı tanıyan ilk Cumhuriyetçi Başkan da olmuştur. Cumhuriyetçi Parti, 2008-2012 yılları arasında cinsiyet, ırk, yaş, dini inanç, engellilik ve etnik kimliğe dayalı her türlü ayrımcılığa karşı çıkan yasaları desteklemesine rağmen, cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği konusunda sessiz kalmış²⁹ ve 2016 yılı parti platformu “*cinsel yönelim*” ifadesini içeren cinsiyet ayrımcılığı yasalarına karşı çıkmıştır.³⁰ Ancak seçim sonrası göreve gelen aynı Donald Trump, Beyaz Saray, Dışişleri Bakanlığı ve Çalışma Bakanlığı'nın web sitelerinden LGBT yazılarını sildirmiştir.

LGBT konusu, ABD'de gün geçtikçe daha fazla önem kazanan ve iki büyük parti arasındaki ihtilaflar içerisinde önemli bir yere sahip olan bir konu haline gelmektedir. Bu noktada, Demokratların görüşü, eşcinsel bireylerin yasal bir şekilde birbirleriyle evlenebilmeleri ve bu evliliğin devamında aynı cinsiyetten olan taraflar için yasalar çerçevesinde tam eşitliğin olması gerektiği şeklindedir.³¹ 2012 yılında, Demokrat Parti Platformu, “*tüm ailelerin kanunlar çerçevesinde eşit saygı, sorumluluk ve korumaya sahip olma hakkını desteklediklerini*” belirtmiştir.³² Cumhuriyetçi Parti'nin her eyaletin kendi evlilik

²⁶ Gwynn Guilford (2016), “Donald Trump's “support” of LGBT communities in one image”, *Quartz*, 31.10.2016, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://qz.com/823649/donald-trump-unfurled-a-rainbow-flag-with-lgbt-written-on-it-at-a-rally-in-greeley-colorado-to-express-his-so-called-support/>.

²⁷ Will Drabold (2016), “Read the Republican Platform on Same-Sex Marriage, Guns and Wall Street”, *Time*, 18.07.2016, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://time.com/4411842/republican-platform-same-sex-marriage-abortion-guns-wall-street/>.

²⁸ Ariane de Vogue (2016), “Trump: Same-sex marriage is “settled”, but Roe v Wade can be changed”, *CNN*, 15.11.2016, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://edition.cnn.com/2016/11/14/politics/trump-gay-marriage-abortion-supreme-court/index.html>.

²⁹ 2008 Republican Party Platform, 01.09.2008, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/2008-republican-party-platform>.

³⁰ 2016 Republican Party Platform, 18.07.2016, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/2016-republican-party-platform>.

³¹ Republican Views (2016), “Democratic Views on Gay Rights”, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.republicanviews.org/democratic-views-on-gay-rights/>.

³² On The Issues, “Democratic Party on Civil Rights”, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi:

düzenlemesini yapması teklifini sunmasına benzer şekilde, Demokratlar da evlilik düzenlemelerinin eyaletlerde düzenlenmesi fikrini savunmaktadırlar. Ancak Cumhuriyetçiler ve Demokratlar arasındaki temel fark; Demokratların devletin eşcinsel evliliği yasallaştırılması ve çiftlere yasalar çerçevesiyle eşitlik vermesi gerektiğini savunması, Cumhuriyetçilerin ise tam tersi fikir sahibi olmalarıdır. Eşcinsel (LGBT) hakları hususunda tarafların yasal çerçeve içerisinde eşit haklara sahip olmasını destekleyen Demokratlar, görüşlerini aynı zamanda dini perspektiften bakıldığında da desteklemektedirler. Öyle ki, 2012 yılındaki Demokrat Parti Platformu, “kiliselerin ve dini varlıkların, devlet müdahalesi olmadan dini bir kutsal olarak evliliğin nasıl yönetileceğine karar verme özgürlüğünü destekliyoruz” açıklamasını yapmıştır.³³

Demokrat Başkan Barack Obama, eşcinsel hakları ve eşcinsel evlilikleri açıktan destekleyen ilk ABD Başkanı’dır. Barack Obama, eşcinsel evliliğin destekçisi olmuş ve konuya olan desteğini “*Bu konuda bir evrim geçiriyorum. Her zaman eşcinsel ve lezbiyen Amerikalılara adil ve eşit davranılması gerektiği konusunda kararlı oldum. Belli bir noktada, kişisel olarak benim için, aynı cinsiyetten çiftlerin evlenebileceğini düşündüğümü doğrulamamın önemli olduğu sonucuna vardım.*”³⁴ şeklinde dile getirmiştir. Ayrıca Demokratlar, Başkan Barack Obama döneminde Matthew Shepard ve James Byrd Jr. nefret suçu yasalarının kabulü, federal yönetim tarafından LGBT insanlarına karşı ayrımcılık yapılmasının yasaklanması, askerlik hizmetinde sorma, söyleme politikası ve transseksüellerin askerlik hizmetini yerine getirmesinin yolunun açılması gibi pek çok noktada önemli gelişmeler kaydetmişlerdir. Ancak Obama, bu yolda henüz görevlerinin tamamlanmadığını belirtmiş ve “*adım adım, yasalara göre yasa, zihni değiştirerek zihin*” şeklinde bu sürecin sürekliliğini önemli derecede vurgulamıştır. Dolayısıyla, bu konuda sol-liberal bir parti olan Demokratların daha cesur ve lehte, daha muhafazakâr bir parti olan Cumhuriyetçilerin ise daha temkinli oldukları söylenebilir.

1.4. Marijuana ve Diğer Uyuşturucu Maddelere Bakış

ABD’de uyuşturucu madde kullanımı konusunda ve uyuşturucu maddelerin kullanımı ile mücadele alanında birçok siyasi ve hukuki tartışma mevcuttur. Bu noktada, ABD’nin iki

---

https://www.ontheissues.org/Celeb/Democratic_Party_Civil_Rights.htm.

³³ 2012 Democratic Party Platform, 03.09.2012, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi:

<https://www.presidency.ucsb.edu/documents/2012-democratic-party-platform>.

³⁴ ABC News (2012), “Transcript: Robin Roberts ABC News Interview With President Obama”, 10.05.2012, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://abcnews.go.com/Politics/transcript-robin-roberts-abc-news-interview-president-obama/story?id=16316043>.

büyük partisi olan Cumhuriyetçi Parti ve Demokrat Parti'nin konuya yaklaşımlarındaki hassasiyetler benzer niteliktedir. Ancak bu iki büyük partinin teorideki düşünceleri pratiğe aktarırken izledikleri yollar birbirinden farklılık göstermektedir. Cumhuriyetçiler, ailelerin çocuklarına uyuşturucu maddeler hakkında bilgilendirme sorumluluğu olduğunu ve uyuşturucu madde kullanımı sonucunda meydana gelebilecek olası problemlerin çözümü konusunda okulların da çeşitli sorumluluklar üstlenmesi gerektiği görüşünü savunmaktadırlar.³⁵ Bu süreçte, Cumhuriyetçiler, yürütülecek olan uyuşturucu karşıtı kampanyaların toplum üzerinde daha etkili bir hale gelebilmesi için, uyuşturucu madde kullananların görmekte oldukları tedavi olanaklarının genişletilmesi gerektiğini ve bununla beraber uyuşturucu maddelerin ülke sınırlarından girişinin engellenmesi için daha fazla uğraş gösterilmesi gerektiği görüşüne sahiptirler. Ayrıca, Cumhuriyetçiler, tıbbi alanda ve eğlence için devlet yasallaştırılmaları konusunda, esrar üzerinde federal düzenlemelerin daha sert olması gerekliliğini vurgulamaktadırlar.³⁶ 2014 yılında uyuşturucu madde kullanımı ile ilgili olarak gerçekleştirilen bir toplantıda, Louisiana'dan Cumhuriyetçi Temsilci John Fleming'in, "*Esrar içiyorsanız, bağımlısı olacak ve/veya öleceksiniz*" ifadesi yer almıştır.³⁷ Cumhuriyetçiler, çocukların uyuşturucu madde kullanımının sonunda ne gibi senaryolarla karşılaşabileceği noktasında eğitilmeleri gerektiği görüşünü savunmaktadırlar.

Cumhuriyetçiler, federal düzenlemenin sertleşmesinin uyuşturucu kullanımını ve buna bağlı gelişen suçları engelleyeceğine inanmaktadırlar. Bu noktada, uyuşturucu madde kullanımından ötürü mağdur olan kişilerden yardım almak isteyenlere fırsat verilmesi gerektiğine inanan Cumhuriyetçiler, aynı zamanda, bir sorun yaşadıklarını ve üstesinden gelmek için çok çalıştıklarını kabul etmenin cesur adımını atmaya istekli insanlar için ilaç tedavisinin daha yaygın kullanılabilir hale getirilmesi görüşündedirler. Bazı Cumhuriyetçiler, uyuşturucu madde ticaretinde bu ticarete yer alan en üst kişiden tabana kadar olan herkesin ABD savcıları tarafından bulunarak takip edilmelerini ve masum insanların hayatlarına mâl olan bu maddeleri kaçakçılık yolu ile ülkeye sokanlar için ölüm cezasının uygulanmasını dahi savunmaktadırlar. Bu konuda, 2012 yılında düzenlenen Cumhuriyetçi Parti Platformu'nda "*Son birkaç on yıldaki ulusal deneyimimiz, vatandaşların uyanıklığının, sert fakat adil*

---

³⁵ Drug Rehab, "The Republican Party Policies on Substance Abuse", Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.drugrehab.com/featured/republicans-substance-abuse-policies/>.

³⁶ Republican Views (2015), "Republican Views on Drugs", Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.republican-views.org/republican-views-on-drugs/>.

³⁷ Kristen Gwynne (2014), "This Republican Congressman Is Trying to Keep the War on Weed Alive", *Vice*, 28.09.2014, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.vice.com/en/article/exmq9e/this-republican-congressman-is-keeping-reefer-madness-alive-927>.

savcılarının, anlamlı cezaların, mağdurların haklarının korunmasının ve yargı takdirinin sınırlarının suçluları sokaklardan uzak tutarak kamu güvenliğini koruyabildiğini göstermiştir. Liberaller, bu basit aksiyomu anlamıyorlar: Parmaklıklar ardındaki suçlular halka zarar veremez. Bu amaçla çete suçları, çocuklara yönelik şiddet veya cinsel suçlar için zorunlu hapis cezasını, uyuşturucu satıcıları, tecavüz, soygun ve cinayet konularında da destekliyoruz. Tehlikeli veya tekrarlanan suçlular için şartlı tahliyeye karşıyız...”³⁸ ifadeleri yer almıştır.

Bu ifadeler, madde kullanımının yanında, diğer suçlar ile ilgili düşünceleri de içermekte olup, bu noktada Cumhuriyetçiler ve Demokratlar yakın düşüncelere sahiptirler. Cumhuriyetçi Başkan Donald Trump’ın uyuşturucu madde kullanımına karşı duruşu da, partisinin sahip olduğu konum ile paralellik göstermekte ve bu konuda, Trump, uyuşturucu maddelerin kullanımı ile ticaretine yönelik verilen savaşta daha sıkı cezaların olması gerektiğini savunmaktaydı. Ayrıca seçim kampanyası süresince, Trump, herhangi bir uyuşturucu maddeyi denemediğini ve tıbbi esrarın yasallaştırılması konusunun da eyalet düzeyinde kararlaştırılması gerektiğini ifade etmişti.³⁹ Bu görüşe ek olarak, Trump, yine aynı süreçte esrarın yasadışı tutulması gerektiğini ve bunun bir federal politika olduğunu söylemişti.⁴⁰ Trump, esrar kullanımının insanların IQ (zeka) puanlarını düşürdüğünü⁴¹ de dile getirmişti. Tüm bu açıklamalara rağmen, Cumhuriyetçi Başkan Trump, uyuşturucu maddeler ile mücadele konusundaki politikaların çalışmadığını, her ne kadar yasak konulsa da, bu maddelerin yasadışı şekilde ülkeye sokulduğunu ve uyuşturucu ile savaşın kötü bir şekilde kaybedildiğini belirtmiştir.⁴²

Demokratlar ise, bu konuda da Cumhuriyetçilerden biraz daha farklı bir pozisyon almaktadır. Demokratların uluslararası sahnede birçok konuda çok taraflı ve uluslararası kurumlarla eşzamanlı hareket etme fikrini savunması, uyuşturucu madde ile mücadele hususunda da

³⁸ 2012 Republican Party Platform, 27.08.2012, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/2012-republican-party-platform>.

³⁹ Pierce Hoover (2020), “What is Trump’s Position on Marijuana”, CannaMD, 19.01.2020, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.cannamd.com/what-is-trumps-position-on-marijuana/>.

⁴⁰ Tom Angell (2020), “Top Trump Campaign Spokesman: Marijuana Must Be “Kept Illegal””, *Forbes*, 19.02.2020, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.forbes.com/sites/tomangell/2020/02/19/top-trump-campaign-spokesman-marijuana-must-be-kept-illegal/>.

⁴¹ A.g.e.

⁴² Kyle Jaeger (2019), “Trump Says Drug Prohibition Doesn’t Work During Vaping Meeting”, *Marijuanamoment*, 25.11.2019, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.marijuanamoment.net/trump-says-drug-prohibition-doesnt-work-during-vaping-meeting/>.

geçerli olmaktadır.⁴³ Bu noktada, Demokratlar, ABD'nin ülkeye gelen uyuşturucu trafiğinin engellenmesi amacı ile işbirliklerine yönelmesi ve uyuşturucu ile savaş noktasında yasaların yanında uygulanan tedavilerin de geliştirilmesi yönünde bir tutuma sahiptirler. Demokratlar, yurtdışından ABD'ye gelen uyuşturucu trafiğini engellemek ve ülke içerisinde yer alan çeteler ile mücadele etmek için ABD'ye sınır ve çevre ülkeler ile işbirliklerini geliştirmeye çalışmışlardır. 2012 yılında Demokrat Parti Platformu'nda, *“bu zorluklarla topluca karşı karşıya kaldığımız için, bölgenin güvenlik güçlerini, sınır güvenliğini ve polisini, topluluklarını güvende tutmak için ihtiyaç duydukları ekipman, eğitim ve teknolojilerle desteklemeye devam edeceğiz. Uyuşturucu ve insan trafiğinde bulunanların saklanacak daha az yeri olması için koordinasyonu geliştireceğiz ve daha fazla bilgi paylaşacağız ve ABD de dâhil olmak üzere kartel finansı üzerinde benzeri görülmemiş bir baskı yapmaya devam edeceğiz.”*⁴⁴ şeklinde ifadeler yer almıştır.

Dolayısıyla, her iki partide de uyuşturucu ile mücadele düşüncesi olsa da, bu konuda da Cumhuriyetçilerin daha sert ve sınır güvenliği (polisye) tedbirlerine yöneldiği, Demokratların ise uluslararası işbirliği yolunu seçtikleri görülmektedir. Ayrıca son yıllarda ABD'de birçok eyalette marijuana gibi zararlı bulunmayan bazı uyuşturucu maddelerin tıbbi amaçlar dışında kullanılmasına yönelik yasalar da yapılmakta olup, bu konuda da genelde Demokrat eyaletlerin destekleyici tutum aldıkları görülmektedir.

1.5. Kadın Hakları

ABD'de kadın haklarının filizlenmesi 1848 yılına dayanmakta olup, Seneca Falls Bildirgesi (*Seneca Falls Convention*) olarak bilinen ve ABD'de kadın hakları için gerçekleştirilen ilk önemli toplantı olan 19-20 Temmuz 1848 tarihindeki New York merkezli Kongre'de, Susan B. Anthony, Ida H. Harper, Sojourner Truth, Elizabeth Cady Stanton ve Carie Chapman Catt gibi tanınmış konuşmacıların kadınların karar alma süreçlerine doğrudan etki edebilmesi için oy kullanma hedefini belirtmeleriyle başlamıştır. Eşit hak talebinin yer aldığı bu süreç, 100 erkek ve kadının Duygu Bildirgesi'ni (*Declaration of Sentiments*) imzalaması ile neticelenmiştir. İmzalanan bu belge, Bağımsızlık Bildirgesi'ne (*Declaration of Independence*) benzeyecek şekilde oluşturularak, tüm insanların yaşam, özgürlük ve mutluluk arayışı hususunda devredilemez haklara sahip olduğunu ve erkekler ile kadınların eşit olduğunu belirtmiştir.

⁴³ Stop the Drug War, “The Democratic Platform on Drugs”, 07.09.2012, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: https://stopthedrugwar.org/chronicle/2012/sep/07/democratic_platform_drugs.

⁴⁴ A.g.e.

ABD’de, günümüzde, Cumhuriyetçi Parti ve Demokrat Parti olmak üzere iki büyük partinin ülke yönetimini üstlenmek adına rekabet içerisinde oldukları seçim süreçlerinde, kadın hakları konusu da önemli bir noktada yer almaktadır. Demokratlar, kadın hakları konusunda, “Kadınlar için tam eşitliği sağlamayı taahhüt ediyoruz. Demokratlar eğitim, istihdam, sağlık hizmetleri veya diğer alanlarda cinsiyet ayrımcılığına son vermek için mücadele edecekler. Kadınları geride tutan ve fırsatlarını sınırlayan ekonomik, politik ve sosyal yaşamdaki önyargılarla mücadele edecekiz.” ifadesi ile bu konudaki kararlı tutumlarını belirtmişlerdir. Demokratlar, Demokrat Parti Platformu’nda, her alanda kadınların ilerlemesini desteklediklerini ve kadınlar için sunulan fırsatların genişletilmesi için çaba verdiklerini belirtmektedir. Bunun yanında, kadınlara yönelik şiddete karşı koymak, kadınların çalışma alanlarında eşit haklara sahip olması için mücadele etmek ve kadının kendi bedenini kontrol etme hakkını savunma yolunda çalışmalar yaparak, “kadınlar başarılı olursa Amerika başarılı olur” vizyonunu benimsemektedirler.⁴⁵

Demokratlar, bilhassa Başkan Barack Obama döneminde kadın hakları konusunda savunucu bir rol üstlenmiştir. Görevi süresince, Obama, Uygun Bakım Yasası⁴⁶, Kadına Yönelik Şiddetin Yeniden Yetkilendirilmesi Yasası⁴⁷ ve Lilly Ledbetter Adil Ücret Yasası⁴⁸ gibi önemli mevzuatları imzalamıştır. Ayrıca, kadınlara okullarda ve işyerlerinde hak ettikleri saygıyı kazandıran kültürel değişimin gerçekleştirilmesi için de baskı yapmıştır. Başkan Obama, Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri noktasında cinsiyet eşitliğine de yer vermiş olup, ABD’deki en yüksek mahkemeye iki kadın atamış²³ ve ücret ayrımcılığına karşı önlemler almıştır.⁴⁹ Ayrıca yine Obama yönetiminde Beyaz Saray Kadın ve Kız Konseyi (*Council on Women and Girls*) oluşturulmuştur. Bu Konsey’in amacı, hazırladıkları politikalarda, oluşturdukları programlarda ve destekledikleri mevzuatlarda kadın ve kız çocuklarının

⁴⁵ Democrats.org, “Women”, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://democrats.org/who-we-are/who-%20we-serve/women/>.

⁴⁶ Congress.gov (2009), “H.R. 3590 – Patient Protection and Affordable Care Act”, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.congress.gov/bill/111th-congress/house-bill/3590/>.

⁴⁷ Congress.gov (2019), “H.R. 1585 – Violence Against Women Reauthorization Act of 2019”, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.congress.gov/bill/116th-congress/house-bill/1585/text>.

⁴⁸ U.S. Equal Employment Opportunity Commission, “Equal Pay Act of 1963 and Lilly Ledbetter Fair Pay Act of 2009”, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.eeoc.gov/laws/guidance/equal-pay-act-1963-and-lilly-ledbetter-fair-pay-act-2009#:~:text=Equal%20Pay%20Act%20of%201963%20and%20Lilly%20Ledbetter%20Fair%20Pay%20Act%20of%202009,-Issuing%20Authority&text=This%20document%20addresses%20the%20Equal,responsibility%20under%20similar%20working%20conditions..>

⁴⁹ Annika Reno (2016), “A Look At The Obama Administration’s Legacy On Women’s Rights”, Global Citizen, 29.07.2016, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.globalcitizen.org/en/content/white-house-legacy-on-womens-rights/>.

ihtiyaçlarının göz önünde bulundurulmasıydı. Bu Konsey'in yanı sıra, Başkan Obama, Küresel Kadın Sorunları Büyükelçisi ismiyle yeni bir pozisyon da yaratmış ve 2009'da Melanne Vermeer'i⁵⁰ ve 2013'te de Catherine Russell'i⁵¹ bu göreve atamıştır. Ayrıca, Başkan Obama, Birleşik Devletler Kadın Zirvesi'nde (*United State of Woman Summit*) gururla kendisinin de bir "*feminist*" olduğunu söylemiştir.⁵² Buna ek olarak, Başkan Barack Obama'nın eşi Michelle Obama, "*Lets Girls Learn*" (Kızlar Öğrensin) kampanyasını başlatarak, kız çocuklarının kaliteli bir eğitim almasını engelleyen çeşitli zorlukları ele almayı misyon olarak benimsemiştir.⁵³ Başkanlık süreci bittikten sonra ise, Obama, 16 Aralık 2019 tarihinde Singapur'da gerçekleştirilen özel bir konuşma esnasında, "*İki yıl boyunca, dünyadaki her ulusun kadınlar tarafından yönetilmesi halinde, yönetimde hemen her konuda yaşam standartları ve sonuçları üzerinde önemli bir iyileşme göreceğinizden kesinlikle eminim.*"⁵⁴ şeklinde ifadeler kullanmıştır.

Cumhuriyetçi Başkan Donald Trump'ın kadınlara yönelik söylemlerinde ise, adaylık süresince sahip olduğu göçmen ve Müslüman karşıtı demeçlerin yanında, cinsiyetçi bazı ifade ve söylemler de yer almıştır. Başkan Obama'nın kadınların kendi bedenlerini kendilerinin kontrol etmesi düşüncesinin karşısında, Trump, 1973 yılından bugüne dek ABD'de yasal olan kürtajın kaldırılması halinde kadınların cezalandırılması gerektiğini dile getirmiş, bu söyleminin tepki almasından sonra ise "*kürtaj yapan doktorlar cezalandırılsın*" şeklinde söylemlerini düzeltmiştir.⁵⁵ Elbette ki, Trump'ın bu söylemleri kadın ve sivil toplum örgütleri tarafından sert tepkilere sebep olmuştur. Örneğin, 2016 yılı başında, Kuzey Carolina eyaletindeki seçim çalışmalarında düzenlediği konuşmaya katılan, Davut Yıldızı takıp, üzerine Müslüman yazan ve "*selam barış için geldim*" yazılı bir tişört giyen bir kadın,

⁵⁰ U.S. Mission to the OSCE, "Ambassador Melanne Vermeer", Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://osce.usmission.gov/on-the-annual-evaluation-report-on-gender-equality-and-report-by-the-osce-special-representative-on-gender-issues-ambassador-melanne-vermeer/vermeer/>.

⁵¹ U.S. Department of State, "Catherine M. Russell", Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://2009-2017.state.gov/r/pa/ei/biog/213845.htm>.

⁵² Maya Rhodan (2016), "President Obama at Women's Summit: This Is What a Feminist Looks Like", *Time*, 14.06.2016, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://time.com/4369002/barack-obama-united-state-of-women-summit/>.

⁵³ Obama White House, "Working together to open the doors of education for girls around the World", Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://obamawhitehouse.archives.gov/letgirlslern>.

⁵⁴ Saira Asher (2019), "Barack Obama: Women are better leaders than men", *BBC*, 16.12.2019, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.bbc.com/news/world-asia-50805822>.

⁵⁵ Lucia Graves (2017), "Trump once said women should be punished for abortion. Now, he's making it happen", *The Guardian*, 24.01.2017, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2017/jan/24/trump-once-said-women-should-be-punished-for-abortion-t>.

güvenlik güçlerince salondan atılarak protesto edilmiştir.⁵⁶ Ayrıca, Trump, adaylığı öncesinde de kadınlara yönelik ilginç söylemleriyle dikkatleri üzerine çekmiştir. Başkan Donald Trump'ın Dışişleri eski Bakanı ve 2016 seçimindeki rakibi Hillary Clinton için “*Görünüşü yok, dayanıklılığı yok, dayanıklılığı olmadığını söyledim ve dayanıklılığına inanmıyorum.*”⁵⁷; Başkan adayı Carly Fiorina için “*Şu yüze bak! Buna oy veren var mı? Bir sonraki Başkanımızın yüzünü hayal edebiliyor musun?*”⁵⁸; Senatör Elizabeth Warren için “*ABD'nin en az üretken Senatörlerinden Sersem (Goofy) Elizabeth Warren'in kötü bir ağzı var.*”⁵⁹ şeklinde cinsiyetçi açıklamaları mevcuttur. Ancak ilerleyen senelerde, Donald Trump, kadınlara saygı duyduğunu da açıklamıştır. Trump, “*Kadınlara değer veriyorum. Kadınlara yardım etmek istiyorum. Kadınlar için başka hiçbir adayın yapamayacağı şeyler yapacağım.*”⁶⁰; “*Medya benden sonra kadınlarda. Vay canına, bu zor bir iş. Kimse kadınlara Donald Trump'tan daha fazla saygı duymuyor.*” şeklinde ifadeler kullanmıştır. Trump'ın kadınlara yönelik söylemindeki olumlu değişikliğin sebebinin ise, geçmişte aşağılayıcı bir tavırla ithamlarda bulunması sonucu adaylığı süresince kadınlar tarafından destek oranının az olmasının yarattığı siyasi kaygılar olabileceği düşünülmektedir.

Bu konuda 45. ABD Başkanı Donald Trump'ın durumu, garip açıklamaları nedeniyle klasik Cumhuriyetçi çizgiden biraz daha farklı olmakla birlikte, bu konuda da genel olarak liberal bir parti olan Demokratların, daha muhafazakâr ve milliyetçi olan Cumhuriyetçilere kıyasla kadın hakları konusunda daha duyarlı ve cesur oldukları rahatlıkla söylenebilir. Kadın hakları konusu özellikle Obama döneminden itibaren Demokratlarda iyice önem kazanmış olup, yeni ABD Başkanı Joe Biden'ın da kabinesinde birçok kritik makama kadınlar arasından atama yapması, Demokratların bu konudaki kararlı duruşunu göstermektedir.

Sonuç

⁵⁶ Amanda Holpuch (2016), “Muslim woman ejected from Donald Trump rally after silent protest”, *The Guardian*, 09.01.2016, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.theguardian.com/us-news/2016/jan/09/muslim-woman-ejected-donald-trump-rally-silent-protest>.

⁵⁷ Sophie Tatum (2016), “Trump: Clinton “doesn't have the stamina” to be president”, *CNN*, 27.09.2016, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://edition.cnn.com/2016/09/27/politics/donald-trump-hillary-clinton-stamina/index.html>.

⁵⁸ Jessica Estepa (2015), “Donald Trump on Carly Fiorina: “Look at that face!””, *USA Today*, 10.09.2015, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.usatoday.com/story/news/nation-now/2015/09/10/trump-fiorina-look-face/71992454/>.

⁵⁹ Emily Crockett & Michelle Garcia (2017), “Why Donald Trump keeps calling Elizabeth Warren “Pocahontas””, *Vox*, 27.11.2017, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.vox.com/2016/5/16/11684776/elizabeth-warren-pocahontas>.

⁶⁰ *PBS* (2015), “Trump defends debate statements, says “women are tremendous””, 09.08.2015, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.pbs.org/newshour/politics/trump-defends-debate-statements-says-women-tremendous>.

Bu çalışmada, ABD'deki siyasal sistemi neredeyse tamamen domine eden iki büyük partinin temel siyasi farklılıkları analiz edilerek, bu iki parti arasında yaşanan bazı fikir ayrılıkları ele alınmıştır. Gerçekleştirilen bu çalışmada, bilimsel makalelerden, kitaplardan, parti politikaları rehberinden, uluslararası nitelikteki gazetelerden, milletvekili ve parti yöneticilerinin söylemlerinden yararlanılarak; militarizm ve savaflara bakış, uluslararası ilişkilerde tek taraflılık ve çok taraflılık, LGBT hakları, marijuana ve diğer keyif verici maddelere bakış ve kadın hakları konularında ABD'deki Cumhuriyetçi Parti ve Demokrat Parti politikaları karşılaştırılmıştır.

İzlemiş olduğu siyaset ile “*muhafazakâr-milliyetçi*” olarak adlandırılabilen Cumhuriyetçi Parti, militarizm ve savaflara bakış olarak Demokrat Parti'den daha sert bir siyaset izlemiş, uluslararası ilişkilerde tek taraflılık ve çok taraflılık konusunda “*Amerika'yı Yeniden Büyük Yapalım*” sloganı ile öncelik olarak Amerika'yı almış, LGBT haklarını seçim süresince desteklerken, seçimlerin sonlanmasıyla birlikte önemli kurumlardan LGBT ibaresini kaldırmış ve cinsiyetçi ve azınlıklara yönelik söylemleri ile kadın hakları ve azınlık haklarına yaklaşımdaki hassasiyet bakımından Demokrat Parti'nin gerisinde kalmıştır. Demokrat Parti'nin ise, bilhassa Başkan Barack Obama döneminde Cumhuriyetçiler ile karşılaştırıldığında; militarizm ve savaflara bakış olarak onlardan daha ılımlı politikalar izlemesi, uluslararası ilişkilerde çeşitli antlaşmalar ve işbirlikleri ile çok taraflı bir politikayı benimsemesi, LGBT haklarına verdiği destek, madde bağımlılığı ile daha farklı yollarla etkin mücadele edilmesini savunması ve kadın hakları konusunda tam eşitliği sağlamayı taahhüt etmesi dikkat çekmektedir.

Dolayısıyla, ele alınan bu beş temel konu üzerinde ana akım partilerinin yaşamış olduğu görüş ayrılıkları, Amerikan siyasetinde önem arz eden politik bölünmelerin varlığına işaret etmektedir. Bu sebepten ötürü, Amerikan siyasetine dair sağlıklı bir analiz yapmak için öncelikle bu konuların titiz bir şekilde analiz edilmesi gerekmektedir. Bu durumun, yeni seçilen 46. ABD Başkanı Joe Biden döneminde de sürmesi ve ABD'deki iki büyük parti arasındaki ayrımların giderek keskinleşerek devam etmesi beklenmektedir.

KAYNAKÇA

- 2008 Republican Party Platform, 01.09.2008, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/2008-republican-party-platform>.
- 2012 Democratic Party Platform, 03.09.2012, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/2012-democratic-party-platform>.
- 2012 Republican Party Platform, 27.08.2012, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/2012-republican-party-platform>.
- 2016 Republican Party Platform, 18.07.2016, Erişim Tarihi: 05.11.2020, <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/2016-republican-party-platform>.
- *ABC News* (2012), “Transcript: Robin Roberts ABC News Interview With President Obama”, 10.05.2012, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://abcnews.go.com/Politics/transcript-robin-roberts-abc-news-interview-president-obama/story?id=16316043>.
- Advocate.com (2015), “READ: Donald Trump’s Advocate Interview Where He Defends Gays Mexicans”, 28.09.2015, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.advocate.com/election/2015/9/28/read-donald-trumps-advocate-interview-where-he-defends-gays-mexicans>.
- Allen, Jonathan & Kim, Seung Min Kim (2011), “Libya votes Show House divided”, *Politico*, 24.06.20211, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.politico.com/story/2011/06/libya-votes-show-house-divided-057711>.
- Angell, Tom (2020), “Top Trump Campaign Spokesman: Marijuana Must Be “Kept Illegal””, *Forbes*, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.forbes.com/sites/tomangell/2020/02/19/top-trump-campaign-spokesman-marijuana-must-be-kept-illegal/?sh=4b274105762b>.
- Angell, Tom (2020), “Trump Says Marijuana Makes People “Lose IQ Points” In Secret Recording”, *Forbes*, 19.02.2020, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.forbes.com/sites/tomangell/2020/01/25/trump-says-marijuana-makes-people-lose-iq-points-in-secret-recording/?sh=ce8790549c71>.
- Asher, Saira (2019), “Barack Obama: Women are better leaders than men”, *BBC*, 16.12.2019, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.bbc.com/news/world-asia-50805822>.
- Aydın, Hasan (2019), “Beklentiler ve gerçekler arasında Trump yönetiminin Afrika politikası”, *Anadolu Ajansı*, 28.10.2019, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi:

<https://www.aa.com.tr/tr/analiz/beklentiler-ve-gercekler-arasinda-trump-yonetiminin-afrika-politikasi/1628417>.

- Berkes, Niyazi (1946), *Siyasi Partiler*. İstanbul: Yurt ve Dünya Yayınları.
- CNN (2004), “Bush calls for ban on same-sex marriages”, 25.02.2004, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://edition.cnn.com/2004/ALLPOLITICS/02/24/elec04.prez.bush.marriage/>.
- Congress.gov (2009), “H.R. 3590 – Patient Protection and Affordable Care Act”, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.congress.gov/bill/111th-congress/house-bill/3590/>.
- Congress.gov (2019), “H.R. 1585 – Violence Against Women Reauthorization Act of 2019” , Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.congress.gov/bill/116th-congress/house-bill/1585/text>.
- Crockett, Emily & Garcia, Michelle (2017), “Why Donald Trump keeps calling Elizabeth Warren “Pocahontas””, *Vox*, 27.11.2017, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.vox.com/2016/5/16/11684776/elizabeth-warren-pocahontas>.
- Dao, James (2004), “Same-Sex Marriage Issue Key to Some G.O.P. Races”, *The New York Times*, 04.11.2004, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.nytimes.com/2004/11/04/politics/campaign/samesex-marriage-issue-key-to-some-gop-races.html>.
- Davenport, Kelsey (2020), “Timeline of Nuclear Diplomacy With Iran”, Arms Control Association, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.armscontrol.org/factsheets/Timeline-of-Nuclear-Diplomacy-With-Iran>.
- De Vogue, Ariane (2016), “Trump: Same-sex marriage is “settled”, but Roe v Wade can be changed”, *CNN*, 15.11.2016, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://edition.cnn.com/2016/11/14/politics/trump-gay-marriage-abortion-supreme-court/index.html>.
- Democrats.org, “Women”, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://democrats.org/who-we-are/who-%20we-serve/women/>.
- Drabold, Will (2016), “Read the Republican Platform on Same-Sex Marriage, Guns and Wall Street”, *Time*, 18.07.2016, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://time.com/4411842/republican-platform-same-sex-marriage-abortion-guns-wall-street/>.

- Drug Rehab, “The Republican Party Policies on Substance Abuse”, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.drugrehab.com/featured/republicans-substance-abuse-policies/>.
- Estepa, Jessica (2015), “Donald Trump on Carly Fiorina: “Look at that face!””, *USA Today*, 10.09.2015, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.usatoday.com/story/news/nation-now/2015/09/10/trump-fiorina-look-face/71992454/>.
- Glass, Andrew (2017), “United States invades Grenada, Oct. 25, 1983”, *Politico*, 25.10.2017, Erişim Tarihi: 21.03.2020, Erişim Adresi: <https://www.politico.com/story/2017/10/25/united-states-invades-grenada-oct-25-1983-244072>.
- Goldmacher, Shane (2016), “Why Trump is so obsessed with generals”, *Politico*, 09.12.2016, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.politico.com/story/2016/12/trump-generals-cabinet-232396>.
- Goodwin, Ralph R. & Mabon, David W. & Stauffer, David H. (1976), “Foreign Relations of the United States, 1950, The United Nations; The Western Hemisphere, Volume II”, Office of The Historian, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://history.state.gov/historicaldocuments/frus1950v02>.
- Göktürk, Gökhan (2016), “Siyasal Partilerin Doğuşu: Tarihsel ve Toplumsal Kökenleri”, *Journal of Sociological Studies*, Sayı: 54, ss. 245-273.
- Graves, Lucia (2017), “Trump once said women should be punished for abortion. Now, he’s making it happen”, *The Guardian*, 24.01.2017, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2017/jan/24/trump-once-said-women-should-be-punished-for-abortion-t>.
- Guilford, Gwynn (2016), “Donald Trump’s “support” of LGBT communities in one image”, *Quartz*, 31.10.2016, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://qz.com/823649/donald-trump-unfurled-a-rainbow-flag-with-lgbt-written-on-it-at-a-rally-in-greeley-colorado-to-express-his-so-called-support/>.
- Gwynne, Kristen (2014), “This Republican Congressman Is Trying to Keep the War on Weed Alive”, *Vice*, 28.09.2014, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.vice.com/en/article/exmq9e/this-republican-congressman-is-keeping-reefer-madness-alive-927>.

- Holpuch, Amanda (2016), “Muslim woman ejected from Donald Trump rally after silent protest”, *The Guardian*, 09.01.2016, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.theguardian.com/us-news/2016/jan/09/muslim-woman-ejected-donald-trump-rally-silent-protest>.
- Hoover, Pierce (2020), “What is Trump’s Position on Marijuana”, CannaMD, 19.01.2020, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.cannamd.com/what-is-trumps-position-on-marijuana/>.
- Jaeger, Kyle (2019), “Trump Says Drug Prohibition Doesn’t Work During Vaping Meeting”, *Marijuanamoment*, 25.11.2019, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.marijuanamoment.net/trump-says-drug-prohibition-doesnt-work-during-vaping-meeting/>.
- Kulacki, Gregory (2016), “Trump’s Asia Advisors Want to Scrap the “Three Communiques” with China”, *All Things Nuclear*, 07.12.2016, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://allthingsnuclear.org/gkulacki/trumps-asia-advisors-want-to-scrap-the-three-communiques-with-china>.
- Letsch, Constanze (2014), “US drops weapons and ammunition to help Kurdish fighters in Kobani”, *The Guardian*, 20.10.2014, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.theguardian.com/world/2014/oct/20/turkey-iraqi-kurds-kobani-isis-fighters-us-air-drops-arms>.
- *NBC News* (2015), “Trump in 1999:”I am Very Pro-Choice”, 08.07.2015, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.nbcnews.com/meet-the-press/video/trump-in-1999-i-am-very-pro-choice-480297539914>.
- Obama White House, “Working together to open the doors of education for girls around the World”, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://obamawhitehouse.archives.gov/letgirlslearn>.
- On The Issues, “Democratic Party on Civil Rights”, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: https://www.ontheissues.org/Celeb/Democratic_Party_Civil_Rights.htm.
- *PBS* (2015), “Trump defends debate statements, says “women are tremendous””, 09.08.2015, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.pbs.org/newshour/politics/trump-defends-debate-statements-says-women-tremendous>.

- Pogue, Forrest C. (2020), “George Catlett Marshall”, *Britannica*, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.britannica.com/biography/George-C-Marshall>.
- *Politico* (2016), “Full text: Donald Trump 2016 RNC draft speech transcript”, 21.07.2016, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.politico.com/story/2016/07/full-transcript-donald-trump-nomination-acceptance-speech-at-rnc-225974>.
- Reno, Annika (2016), “A Look At The Obama Administration’s Legacy On Women’s Rights”, *Global Citizen*, 29.07.2016, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.globalcitizen.org/en/content/white-house-legacy-on-womens-rights/>.
- Republican Views (2015), “Democratic Views on Foreign Aid”, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.Republican Views.org/democratic-views-on-foreign-aid/>.
- Republican Views (2015), “Republican Views on Drugs”, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.Republican Views.org/republican-views-on-drugs/>.
- Republican Views (2016), “Democratic Views on Gay Rights”, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.republicanviews.org/democratic-views-on-gay-rights/>.
- Republican Views (2018), “Democratic Views on Foreign Policy”, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.Republican Views.org/democratic-views-on-foreign-policy/>.
- Rhodan, Maya (2016), “President Obama at Women’s Summit: This Is What a Feminist Looks Like”, *Time*, 14.06.2016, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://time.com/4369002/barack-obama-united-state-of-women-summit/>.
- Sokolsky, Richard & Miller, Aaron (2016), “Donald Trump’s Middle East Promises: Can He Keep Them?”, *Carnegie Endowment*, 05.12.2016, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://carnegieendowment.org/2016/12/05/donald-trump-s-middle-east-promises-can-he-keep-them-pub-66346>.
- Stop the Drug War, “The Democratic Platform on Drugs”, 07.09.2012, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: https://stopthedrugwar.org/chronicle/2012/sep/07/democratic_platform_drugs

- Sullivan, Jake (2019), “What Donald Trump and Dick Cheney Got Wrong About”, *The Atlantic*, Ocak-Şubat 2019, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.theatlantic.com/magazine/archive/2019/01/yes-america-can-still-lead-the-world/576427/>.
- Tatum, Sophie (2016), “Trump: Clinton “doesn’t have the stamina” to be president”, *CNN*, 27.09.2016, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://edition.cnn.com/2016/09/27/politics/donald-trump-hillary-clinton-stamina/index.html>.
- *The Guardian* (2016), “Barack Obama says Libya was”worst mistake” of his presidency”, 12.04.2016, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.theguardian.com/us-news/2016/apr/12/barack-obama-says-libya-was-worst-mistake-of-his-presidency>.
- *The Hill*, “Full text of President Obama’s Afghanistan strategy speech”, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://thehill.com/full-text-president-obamas-afghanistan-strategy-speech>.
- U.S. Department of State, “Catherine M. Russell”, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://2009-2017.state.gov/r/pa/ei/biog/213845.htm>.
- U.S. Equal Employment Opportunity Commission, “Equal Pay Act of 1963 and Lilly Ledbetter Fair Pay Act of 2009”, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.eeoc.gov/laws/guidance/equal-pay-act-1963-and-lilly-ledbetter-fair-pay-act-2009#:~:text=Equal%20Pay%20Act%20of%201963%20and%20Lilly%20Ledbetter%20Fair%20Pay%20Act%20of%202009,-Issuing%20Authority&text=This%20document%20addresses%20the%20Equal,responsibility%20under%20similar%20working%20conditions>.
- U.S. Mission to the OSCE, “Ambassador Melanne Vermeer”, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://osce.usmission.gov/on-the-annual-evaluation-report-on-gender-equality-and-report-by-the-osce-special-representative-on-gender-issues-ambassador-melanne-vermeer/vermeer/>.
- *U.S. News* (2019), “Trump Tweets in Support of LGBT People to Mark Pride Month”, 31.05.2019, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.usnews.com/news/politics/articles/2019-05-31/trump-tweets-in-support-of-lgbt-people-to-mark-pride-month>.

- Watson, R.T. (2012), “Donald Trump overrules rejection of transgender beauty queen”, *Reuters*, 04.04.2012, Erişim Tarihi: 05.11.2020, Erişim Adresi: <https://www.reuters.com/article/usa-transgender-pageant-idINDEE83302220120404>.